

KLIMATSKE PROMJENE

AUTOR: Andrea Latinović | FOTO: Pixabay Artificial Intelligence

22.08.2024

KOJE DRUŠTVENE PRIJETNJE DONOSE KLIMATSKE PROMJENE?

Klimatske promjene velika su prijetnja zdravlju ljudi, životinja i biljaka. Iako klima koja se mijenja možda neće prouzročiti mnoge nove ili nepoznate prijetnje zdravlju, postojeći će se učinci pogoršati i biti izraženiji nego sada.

Ipak, predviđa se da će među najznačajnijim učincima budućih klimatskih promjena na zdravlje biti sljedeći: povećanje smrtnosti i bolesti povezanih s ljetnim vrućinama; smanjenje smrtnosti i bolesti povezanih sa zimskim hladnoćama; povećanja rizika od nesreća i utjecaja ekstremnih vremenskih prilika, kao što su poplave, požari, oluje...

Nadalje, tu su još promjene utjecaja bolesti, primjerice, onih koje prenose glodavci, ili se prenose hranom i vodom, rasprostranjene sezonske raspodjele nekih alergeni vrsta peludi, kao i rasprostranjenosti virusa te štetnih organizama i bolesti.

Ne smijemo zaboraviti ni moguće nove bolesti životinja, kao i životinjske bolesti koje se iznova javljaju te pritom ugrožavaju zdravlje ljudi, a to su [zoonoze](#) i [vektorske bolesti](#).

Također, klimatske promjene dovode i do pojave organizama štetnih za biljke, kao što su kukci, patogeni i drugi štetni organizmi te bolesti koje pogađaju šumarske i ratarske sustave.

I na koncu, tu su i rizici povezani s promjenama u kvaliteti zraka i ozonu.

Najugroženije stanovništvo

To su svakako ljudi koji žive na gradskim područjima s niskim dohotkom i lošom infrastrukturom, ali i općenito skupine stanovništva s nižim dohotkom i malo imovine. Oni su najizloženiji utjecajima klime i imaju manje mogućnosti za suočavanje s klimatskim promjenama.

No, klimatske promjene mogu posebno utjecati na žene, koje su u nepovoljnom položaju kad su potrebne skupe mjere prilagodbe. Međutim, žene su ključni akteri u prilagodbi i općenito održivim praksama.

Nezaposlene i društveno marginalizirane osobe među najosjetljivijima su na klimatske rizike.

Valja podsjetiti i da je europsko stanovništvo sve starije te je stoga nerazmjerno pogođeno smanjenom pokretljivošću i zdravstvenim poteškoćama, što znači da će veći dio stanovništva biti osjetljiv na učinke klimatskih promjena. Osim toga, kako smo već pisali na portalu Hina Zelena Hrvatska, [Europa je kontinent koji se najbrže zagrijava na svijetu!](#)

Klimatske promjene već su počele utjecati i na raseljavanje i migracije. Iako je klima samo jedan od nekoliko uzroka **raseljavanja i migracija**, među najteže su pogođenima mnoge partnerske zemlje koje su na putu prema održivom razvoju. Stanovnici tih zemalja često u velikoj mjeri ovise o prirodnom okolišu, a imaju najmanje resursa za prilagodbu klimatskim promjenama.

Zapošljavanje i rad

Povećanje temperature, promjene u režimu oborina i porast razine mora izravno će ili neizravno utjecati na produktivnost i održivost svih gospodarskih sektora u svim državama članicama EU-a, što će imati posljedice na tržište rada. Dapače, to se već događa posljednjih godina.

Klimatske promjene mogu utjecati na dostupnost radne snage zbog pogoršanja zdravstvenog stanja stanovništva i dodatnih ograničenja povezanih sa zdravljem na radu – viša temperatura na radnom mjestu, češće i intenzivnije prirodne opasnosti zbog kojih ljudi ne mogu doći do svojeg radnog mjesta...

Brojni su gospodarski sektori vrlo osjetljivi zbog svoje ovisnosti o redovitim klimatskim uvjetima. Kao posljedica klimatskih promjena očekuju se promjene u sektorskoj proizvodnji, primjerice, u poljoprivredi i turizmu, što je također već vidljivo.

Velikim ulaganjima u prilagodbu moglo bi se omogućiti zapošljavanje i ostvarivanje prihoda u područjima kao što su jačanje zaštite obale te zgrada i zelene infrastrukture na obali, upravljanje vodama i preseljenje izloženih naselja. Ipak i dalje postoji nesigurnost u pogledu mogućih učinaka takvih ulaganja na otvaranje radnih mjesta. Kako bi se iskoristile te mogućnosti, bit će potrebno unaprijediti vještine radne snage.

Obrazovanje

Nemaju samo sve svjetske vlade zadaću i odgovornost za smanjenje ranjivosti i provedbu mjera prilagodbe. Zbog ozbiljnosti klimatskih promjena javni i privatni subjekti moraju

zajednički raditi na smanjenju ranjivosti i prilagodbi učincima klimatskih promjena.

Međutim, nisu svi čimbenici svjesni, a ni obaviješteni o svojoj ranjivosti i mjerama koje mogu poduzeti kako bi se proaktivno prilagodili klimatskim promjenama. [Obrazovanje i informiranje stoga su važne sastavnice postupka prilagodbe s ciljem upravljanja učincima klimatskih promjena, jačanja sposobnosti prilagodbe i smanjenja ukupne ranjivosti.](#)

Hrvati među najinformiranijima o klimatskim promjenama

Nedavna anketa Europske investicijske banke (EIB) pokazala je optimističan rezultat za Hrvatsku; ona, naime, zauzima peto mjesto među 27 država članica EU-a kada je riječ o informiranosti građana o klimatskim promjenama.

Hrvatska je ostvarila rezultat od 6,78 od 10, što je znatno iznad prosjeka EU-a koji iznosi 6,37/10. Vodeća u poretku je Finska (7,22/10), a prate je Luksemburg (7,19/10) i Švedska (6,96/10). U provjeri znanja o uzrocima, posljedicama i rješenjima za klimatske promjene, Hrvatska je zauzela mjesto odmah iza Portugala, a ispred Danske, istaknuto je u EIB-ovom priopćenju.

[Anketa o klimi provedena je među više od 30.000 građana u 35 zemalja, uključujući države članice EU-a, Ujedinjeno Kraljevstvo, SAD, Kinu, Japan, Indiju i Kanadu, a ispitanici su odgovarali na 12 pitanja.](#)

Čak 81 posto građana Hrvatske, što je sedam postotnih bodova iznad prosjeka EU-a, svjesno je da je glavni uzrok klimatskih promjena ljudsko djelovanje poput [krčenja šuma](#), poljoprivrede, industrije i prometa.

Na pitanje koje tri države daju najveći doprinos emisijama stakleničkih plinova u svijetu, većina Hrvata, njih 68 posto, točno je odgovorila da su to SAD, Kina i Indija.

Kada je riječ o pitanjima koja se odnose na posljedice klimatskih promjena, Hrvati su ostvarili rezultat 8,63/10, što je znatno

iznad europskog prosjeka, zauzevši time drugo mjesto u Uniji. Tako je 90 posto hrvatskih ispitanika svjesno da klimatske promjene povećavaju [glad u svijetu](#) tako što utječu na prinose poljoprivrednih kultura zbog ekstremnih vremenskih prilika.

Isto tako, 90 posto ih je točno naznačilo da klimatske promjene [negativno](#) utječu na [ljudsko zdravlje](#), a njih 84 posto, što je 13 postotnih bodova iznad prosjeka EU-a, točno navodi da [razina mora u svijetu raste](#).

Također, više od tri četvrtine hrvatskih ispitanika, njih 81 posto ili 12 postotnih bodova iznad prosjeka Unije, svjesno je utjecaja klimatskih promjena na migracije, uz porast prisilnog raseljavanja diljem svijeta.

Hrvatska na dobrom putu

I još jedna dobra vijest u pravom "moru" svakodnevnih kataklizmičnih kojima smo zatrpani sa svih strana i na svim platformama. Naime, iz EIB-a su istaknuli da kao banka Europske unije, nastavljaju s ulaganjima u značajne projekte koji podupiru zelenu tranziciju u Hrvatskoj.

"Skorašnji primjeri uključuju ulaganja u [modernizaciju nacionalne željezničke mreže](#) i voznog parka koje je omogućeno našim Okvirnim zajmom za revitalizaciju željeznice, kojim su poboljšani uvjeti prijevoza širom Hrvatske te smanjena ovisnost o fosilnim gorivima u sektoru transporta. Također, značajno je poboljšana sigurnost putnika i smanjeno vrijeme potrebno za putovanje.

EIB također pomaže Hrvatskoj da postane energetska učinkovita zemlja pružajući savjetodavne usluge njezinom glavnom gradu Zagrebu za unapređenje energetske učinkovitosti javnih zgrada i dekarbonizaciju gradskog javnog prijevoza, uključujući tu i autobusni sustav".

Potpredsjednica EIB-a [Teresa Czerwińska](#) poručila je da se negativne posljedice klimatskih promjena mogu ublažiti jedino zajedničkim radom, a da Hrvatska u tome ima važnu ulogu.

****Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.***

Tekst je nastao u okviru projekta kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije iz "programa poticanja novinarske izvrsnosti".

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

TAGOVI

društvo

globalno zatopljenje

klima

klimatske promjene

ljudi

Kategorije:

ODRŽIVI RAZVOJ

KLIMATSKE PROMJENE

INOVACIJE

EKOLOGIJA

DOP

AKTUALNO

EKO TURIZAM

Informacije:

[O PORTALU](#)

[Oglašavanje](#)

[Kolačići](#)

[Izjava o privatnosti](#)

[Impressum](#)

[Uvjeti korištenja](#)

Portali:

[HINA.HR](#)

[HINA ZDRAVLJE](#)

[EU.HINA.HR](#)

Portal Zelena Hrvatska svakodnevno donosi novosti vezane uz zaštitu okoliša, ekologiju, energiju, klimu, otpad, održivi razvoj, zakonodavne promjene, ekološka djelovanja...